

Bo trygt hjemme-reformen

Innspill fra

UiT Norges
arktiske universitet

Høgskulen
på Vestlandet

UiA Universitetet
i Agder

Universitetet
i Sørøst-Norge

Oktober 2022

Innhold

Innspill	2
Levende lokalsamfunn	2
Boligtilpasning og planlegging	3
Kompetente og myndiggjorte medarbeidere	4
Trygghet for tjenester og støtte til pårørende	4
Erfaringer fra Leve hele livet-reformen	5
Eksempler på gode (tverrsektorielle) tiltak	6
Relevante oppsummeringer og fag- og forskningsartikler fra egen og andres forskning	7
Oppsummeringer av relevant kunnskap	7
Relevante fag- og forskningsartikler fra egen eller andres forskning	8

Senter for omsorgsforskning deltok på innspillsmøtet i Helse- og omsorgsdepartementet mandag 26. september 2022. I etterkant var det ønskelig fra departementet sin side å motta skriftlige innspill. Utover presentasjonen på møtet, så er dette Senter for omsorgsforskning sitt skriftlige innspill til Bo trygt hjemme-reformen.

Et sentralt mål for Bo trygt hjemme-reformen er at eldre skal få bo i egen bolig lengst mulig, dersom de kan og vil.

Reformen har definert fire innsatsområder:

1. Levende lokalsamfunn
2. Boligtilpasning og planlegging
3. Kompetente og myndiggjorte medarbeidere
4. Trygghet for tjenester og støtte til pårørende

Helse- og omsorgsdepartementet ønsker innspill til sentrale temaer som:

- utfordringer og behov
- hva som kreves for at eldre skal kunne bli boende hjemme så lenge de ønsker det
- eksempler på gode (tverrsektorielle) tiltak.

Innspill

Vi velger å vektlegge utfordringer og behov knyttet til Bo trygt hjemme-reformens innsatsområder i våre innspill. I tillegg løfter vi frem erfaringer fra vårt oppdrag i Leve hele livet-reformen. Til sist i innspillet tar vi frem eksempler på gode (tverrsektorielle) tiltak, legger ved lenker til kunnskapsoppsummeringer og viser til referanser på relevante forskningsartikler fra egen eller andres forskning.

Levende lokalsamfunn

Det er etter vårt syn positivt at Bo trygt hjemme-reformen ikke bare fremstår som en helsereform, men også tar inn tverrfaglige, tverrprofesjonelle og tverrretatlige perspektiver i forhold til kommunene.

For å kunne skape gode og levende lokalsamfunn, bør en sikre at en har en god helhetlig forståelse - i lokalsamfunnet, i kommunen og hos tjenesteutøverne – for hva som skal til for å bygge et levende lokalsamfunn lokalt.

For å lykkes med å skape et levende lokalsamfunn, som ivaretar behovene på tvers av generasjoner og styrker muligheten for eldre til å bo lengre hjemme, bør det etter vårt syn tas noen radikale grep. Ett av grepene vi foreslår er å se på organisasjonsformen i mange kommuner, og gjennom dette undersøke muligheten for å bygge tverrfaglige strukturer på administrativt nivå. I tillegg foreslår vi å etablere et utvalg i hver kommune som kontinuerlig arbeider med dette. Dette utvalget kan være ledet av kommunedirektør og ha en tverrretatlig kommunal representasjon, politisk representasjon, representanter fra eldreråd, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, ungdomsråd og sivilsamfunn. Dette for å sikre medvirkning og fokus på samfunnsutviklingen.

Frivillighet og sosiale arenaer er viktige elementer i levende lokalsamfunn. Tilgang til og lav terskel for deltagelse i slike aktiviteter, samt kobling mellom frivillighet og tjeneste kan være viktige elementer for å bo trygt (og lykkelig) hjemme lengre.

Samtidig er det viktig å medtenke at gode helse- og omsorgstjenester er vesentlig for å oppnå trygghet når helse og funksjon svikter.

Dermed er:

Godt fungerende og godt rustede helse- og omsorgstjenester i kommunene en viktig forutsetning for at reformen skal lykkes. I dette ligger det at kommunene må se på en større tverrfaglig bredde i tjenestene og også være tydelige på hvordan de forvalter den kompetansen de har.

Utfordringer og behov:

- Informasjon, holdningsendring og forberedelse
 - Holdninger til egen aldring.
 - Eget ansvar for å tilpasse både livsstil og bolig.
 - Samfunnsutvikling - eldre som en integrert del av samfunnet.
 - Inkludering.
 - Flere opplever å være på «siden av samfunnet» etter de gikk ut av arbeidslivet.
 - Terskelen inn i frivillighet eller sosiale aktiviteter er for mange høy, særlig for personer som ikke har vært aktive i slik aktivitet før pensjonering.

Boligtilpasning og planlegging

Hva er en bolig? Hva oppleves som et hjem? Kontekstene – by og bygd.

Utfordringer og behov:

- Kommunenes ulike forutsetninger må tas hensyn til (størrelse, sentralitet, økonomi og flere andre faktorer spiller inn)
 - Næromgivelser (både de fysiske og de sosiale) i by og bygd spiller en stor rolle for hvorvidt det kan la seg gjøre for skrøpelige eldre (og andre med store tjenestebehov) å bo lengre hjemme i eget hjem.
 - Man må også tenke langt ut over egen bolig.
- Hvor lenge man kan tenke seg å bo hjemme kan endre seg raskt
 - Krever kontinuerlige vurderinger av om hjemme egentlig er best for den enkelte akkurat nå.
 - Krever trygghet for at kommunen har tilstrekkelig vurderingskompetanse til å rådgi både brukere og pårørende.

Boligtilpasningen må etter vårt syn gjøres i tett samarbeid med bruker. Kommunen kan her etablere egne tverrfaglige team som bistår i en eventuell tilpasning av boligen. Slike team bør bestå av personer med helse- og omsorgsfaglig kompetanse og byggfaglig kompetanse.

Det må videre, etter vårt syn, tilrettelegges for økonomiske støtteordninger både på nasjonalt og lokalt nivå for personer som tilrettelegger egen bolig.

Kommunen må dessuten ha en tilstrekkelig beredskap på boliger for å avhjelpe brukere som ikke lenger klarer å bo hjemme.

Kompetente og myndiggjorte medarbeidere

En viktig del og forutsetning for å lykkes med reformen, er gjennomføring av Tillitsreformen.

I Hurdalsplattformen blir det presisert at tillitsreformen handler om å gi de ansatte tid og tillit til å gi brukerne bedre tjenester, og at den skal utformes i tett samspill med brukerorganisasjoner, tillitsvalgte og ledelsen i alle store offentlige virksomheter. Målene i offentlig sektor skal være få, tydelige og relevante. Reformen må gjennomføres også lokalt, og det er derfor viktig at den samtidig både utvikles og implementeres lokalt.

Utfordringer og behov:

En større vekt på helhetstenkning i HS-sektoren.

- Kapasiteten, kompetansen og en mer tverrfaglig sammensetning av hjemmetjenesten er viktig for å kunne ivareta den helhetlige omsorgen.
- En tydelig pårørendepolitikk er viktig - tydelige avklaringer og god kommunikasjon.
- Et tydeligere samarbeid med sivilsamfunn.
- Et tydeligere samarbeid med lokalt næringsliv.

Trygghet for tjenester og støtte til pårørende

Trygghet for pårørende er svært viktig i reformen. Stortingsmeldingen «Morgendagens omsorg» understreket viktigheten av å styrke og vedlikeholde pårørend omsorgen for å kunne møte framtidens utfordringer. Denne fordringen er ikke endret og vil ikke bli endret ved denne reformen heller. Det er derfor viktig at kommunene selv utvikler en pårørendepolitikk som ivaretar tryggheten til pårørende. I dette ligger også muligheter for pårørende til å få et kontaktpunkt med tjenestene slik at de kan få avklart ulike usikkerhetsmomenter.

Mange pårørende har videre lange avstander til brukere de er pårørende for. Selv om velferdsteknologien kan løse mye i det å gi trygghet for tjenester, er den daglige kontakten for mange eldre svært viktig for å opprettholde livskvalitet og helse. I gjennomføringen av en slik reform, bør det etter vårt syn derfor tilrettelegges for velferdsteknologiske hjelpemidler som kan skape kontakt når de eldre ikke har noen rundt seg. Alle eldre som er hjemmeboende bør eksempelvis få mulighet til å leie – på lik linje med andre - teknologiske hjelpemidler for å kunne holde kontakt med pårørende eller venner.

Overganger – hvordan erfares skiftet til en tillitsreform? Det blir fortsatt foretatt målinger jfr. NPM styring.

- Sett fra helsetjenestens side kan målet om lengst mulig tid i eget hjem allerede være forstrukket. Ikke minst kan dette være pårørendes erfaring.
- *Bo trygt hjemme* reformen kommer ikke utenom oppmerksomhet på helsetjenester, og på grenser for forsvarlighet og verdighet for eldre, deres familier, men også for helsepersonell. De fleste kommuner har, og vil stå overfor, betydelige oppgaver for å sikre at personer med demens kan bo trygt hjemme og unngå utslitte pårørende.
- Mange eldre er dessuten enslige, og må møte helsesvikt alene eller med pårørende som bor lang unna.

Utfordringer og behov:

Bo trygt hjemme-reformen står og faller på at helse- og omsorgstjenestene fungerer. Reformens to innsatsområder som henspiller på helsetjenester, viser til behovet for KOMPETANSE OG KAPASITET.

- En viktig forutsetning for å bo trygt hjemme er at du får nødvendig hjelp når du trenger det og at det finnes alternative boformer i kommunen når du skulle trenge det.
- En styrket tillit til medarbeidere øker tryggheten for hjemmeboende. Tillitsreformen er en viktig nøkkel.
- Nasjonal og internasjonal forskning viser at eldre som trenger helsehjelp er en voksende gruppe og at de som i dag får innvilget en institusjonsplass er langt mer skrøpelige enn før.
- Større vekt på samordning av kompetansebygging regionalt.

Reformen vil gi nye, og for mange kommuner, større utfordringer knyttet til hjemmebaserte tjenester. Utfordringene sett under ett er altså store, men de vil variere fra region til region med hensyn på tilgang på personell og demografiske utviklingstrekk. Dette setter også store krav til regionale myndigheter knyttet til det å ha oversikt over kompetansebehov og muligheter for bistand til kompetansebygging gjennom ulike økonomiske insentiver. Vi foreslår i den sammenheng også å etablere et overordnet regionalt organ ledet av Statsforvalter med representasjon fra KS, USHT og UH-sektoren for å kunne etablere relevante utdannings og kompetanseløp for å møte utfordringene.

Erfaringer fra Leve hele livet-reformen

Senter for omsorgsforskning er det nasjonale fagmiljøet i arbeidet med Leve hele livet-reformen.

Nasjonalt og regionalt støtteapparat har i arbeidet med Leve hele livet-reform hatt et stort fokus på at aktiviteter og tiltak skal være tuftet på hva kommunene selv ønsker og har målsetninger om. Støtteapparatene har dermed fulgt opp og vært svært bevisste på ambisjonene og initiativene fra Stortingsmeldingen om en nedenfra og opp-tilnærming til arbeidet. Denne strukturen og modellen sørger for involvering og nettverksarbeid i en nasjonal sammenheng, slik at en sikrer at de kommunene vi har flest av (små og mellomstore)

gis mulighet til å bidra med relevant praksisnær lokalkunnskap, samtidig som at det andre veien muliggjør en kommunikasjonslinje for ny kunnskap/forskning, nasjonale føringer og lokal kunnskapsbygging.

Utfordringer og behov:

Det er en stor fordel at dagens struktur og modell videreføres fordi:

- Den sikrer at de kommunene vi har flest av (små og mellomstore) gis mulighet til å bidra med relevant praksisnær lokalkunnskap.
- Svært mange sentraliserte beslutninger har hatt lite og mangelfullt resultat på bakgrunn av at de er utviklet i landets store bykommuner og på denne måten ikke har overføringsverdi til hoveddelen av kommunene.
- Erfaringer viser at regionalt støtteapparat har en viktig funksjon for kommunene fram mot en implementeringsfase.
- Statsforvalter, KS og USHT drar hovedlasset med ulike kompetansemiljøer fra fylkeskommune og region ved behov.
- Det bør vurderes et utvidet regionalt støtteapparat der Statsforvalter, KS, USHT og Husbanken utgjør kjernen.

Eksempler på gode (tverrsektorielle) tiltak

Bo hele livet. Nye bofellesskap og nabolag for gammel og ung (forskningsrapport Sintef): https://www.sintefbok.no/book/index/1258/bo_hele_livet_nye_bofellesskap_og_nabolag_for_gammel_og_ung

Bolyst Steinkjer kommune. <https://bolyststeinkjer.no/bolyst-steinkjer/>

Bofellesskap – et bidrag til økt livskvalitet for eldre?
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2535-5988-2021-01-04>

Praktisk hjelpevegn (Høylandet frivillig sentral)
<https://hoylandet.frivilligsentral.no/aktivitet?Id=8907>

Ei hjelpende hånd (Strinda frivillig sentral) <https://strinda.frivilligsentral.no/kategori?ei-hjelpende-hand&Id=43>

Relevante oppsummeringer og fag- og forskningsartikler fra egen og andres forskning

Oppsummeringer av relevant kunnskap

Senter for omsorgsforskning har i Leve hele livet arbeidet utarbeidet kunnskapsnotater og en e-læringsressurs for prosessveiledning som er relevante. Disse er, sammen med flere andre oppsummeringer, tilgjengelige i [Omsorgsbiblioteket](#), men det legges også ved lenker her.

[Styring og ledelse, kvalitet og innovasjon.:](#)

Cappelen, K., Solstad, L., J., Andfossen, N., B., Hartviksen, T. & Devik, S., A. (2020). Styring og ledelse, forbedringsarbeid og innovasjon. Kunnskapsnotat i arbeidet med 'Leve hele livet'. ISBN (digital utgave): 978-82-8340-102-8. www.omsorgsbiblioteket.no

[Kjerneområder i Leve hele livet – frivillighet, pårørende, medvirkning og digital kompetanse:](#)

Eliassen, M. (red) Med bidrag av: Ambugo, E., A., Andfossen, N., B., Cappelen, K., Dale, B., Devik, S., A., Fredwall, T., E., Hartviksen, T., Jacobsen, F., F., Kvaal, B., Løkken, B. I., Melby, L., Moe, A., Nilsen, E., R., Solstad, L., J., Solvoll, B-A., Strøm, B., S. & Sundsbø, A., O. (2021). *Kjerneområder i Leve hele livet-reformen. En oppsummering av kunnskap om frivillighet, pårørende, medvirkning og digital kompetanse.* Senter for omsorgsforskning. ISBN (digital utgave): 978-82-8340-121-9.

[Helsehjelp:](#)

Solvoll, B., A., Devik, S., A., Løkken, B. & Moe, A. (2020). *Helsehjelp for eldre. Kunnskapsnotat i arbeidet med 'Leve hele livet'.* ISBN (digital utgave): 978-82-8340-100-4. www.omsorgsbiblioteket.no

[Video e-læringsressurs for prosessveiledning](#)

Andre relevante oppsummeringer:

Andfossen, N. B., Devik, S. A., Obstfelder, A. & Olsen, R. M. (2021). *Kapasitets- og kvalitetsutfordringer i kommunale helse- og omsorgstjenester: Oppgaver som blir satt på vent, oversett, glemt eller utelatt. En hurtigoversikt av forskningslitteratur.* Rapport til Helsedirektoratet april 2021. <https://hdl.handle.net/11250/2827806>

Devik, S., A. & Olsen, R., M. (2022). *Oppgaveglidning i omsorgstjenestene. En hurtigoversikt over forskningslitteratur.* Senter for omsorgsforskning. Omsorgsbiblioteket. ISBN (digital utgave) 978-82-8340-125-7.

Devik, S. A. (2020). *Forebygging av trykksår i kommunale helse- og omsorgstjenester - En oppsummering av kunnskap.* Omsorgsbiblioteket.

<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmlui/handle/11250/2689515>

Devik, S., A. & Olsen R.M. (2019). *Underernæring og pasientsikkerhet blant eldre i kommunene. En oppsummering av kunnskap.* Omsorgsbiblioteket.

<https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2583947>

Krane, Martin Sollund (2021). *Helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen i Norge - Oppdatert kunnskapsoppsummering (2016-2021)*.

<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmlui/handle/11250/2976823>

Olsen, R.M, Ness, T., & Devik, S., A. (2017). *Fall og pasientsikkerhet blant eldre kommunene. En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket.

<https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2452445>

Olsen, R., & Devik, S., A. (2016). *Legemiddelbruk og pasientsikkerhet. En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket. <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2412242>

Relevante fag- og forskningsartikler fra egen eller andres forskning

Sortert etter innspillsområde.

- 1. Levende lokalsamfunn**
- 2. Boligtilpasning og planlegging**
- 3. Kompetente og myndiggjorte medarbeidere**

Andfossen, N. B., Devik, S. A., Obstfelder, A. & Olsen, R. M. (2021). *Kapasitets- og kvalitetsutfordringer i kommunale helse- og omsorgstjenester: Oppgaver som blir satt på vent, oversett, glemt eller utelatt. En hurtigoversikt av forskningslitteratur*. Rapport til Helsedirektoratet april 2021. <https://hdl.handle.net/11250/2827806>

Bjerkan, J., Valderaune, V., & Olsen, R. M. (2021). Patient Safety Through Nursing Documentation: Barriers Identified by Healthcare Professionals and Students. *Frontiers in computer science (Lausanne)*, 3. <https://doi.org/10.3389/fcomp.2021.624555>

Cappelen, K., Solstad, L., J., Andfossen, N., B., Hartviksen, T. & Devik, S., A. (2020). *Styring og ledelse, forbedringsarbeid og innovasjon. Kunnskapsnotat i arbeidet med 'Leve hele livet'*. ISBN (digital utgave): 978-82-8340-102-8. www.omsorgsbiblioteket.no

Devik, S., A. & Olsen, R., M. (2022). *Oppgaveglidning i omsorgstjenestene. En hurtigoversikt over forskningslitteratur*. Senter for omsorgsforskning. Omsorgsbiblioteket. ISBN (digital utgave) 978-82-8340-125-7.

Devik, S. A. (2020). *Forebygging av trykksår i kommunale helse- og omsorgstjenester - En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket.

<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmlui/handle/11250/2689515>

Devik, S., A. & Olsen R.M. (2019). *Underernæring og pasientsikkerhet blant eldre i kommunene. En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket.

<https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2583947>

Forås, V. & Devik, S., A. Pasientsikre kommuner? – Hvor står vi? Hvor går vi? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 6(2), 172-177. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2020-02-13>

Olsen, R.M., & Bjerkan, J. (2017). Patient safety culture in Norwegian home health nursing: a cross sectional study of healthcare provider's perceptions of the teamwork and safety climates. *Safety in Health*, 3:15. <https://doi.org/10.1186/s40886-017-0066-5>

Olsen, R.M., Hellzén, O., & Enmarker I. (2013). Nurses' information exchange during older patient transfer: prevalence and associations with patient and transfer characteristics, *International Journal of Integrated Care*, 13(1). <https://doi.org/10.5334/ijic.879>

Olsen, R.M, Ness, T., & Devik, S., A. (2017). *Fall og pasientsikkerhet blant eldre kommunene. En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket. <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2452445>

Olsen, R., & Devik, S., A. (2016). *Legemiddelbruk og pasientsikkerhet. En oppsummering av kunnskap*. Omsorgsbiblioteket. <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2412242>

Olsen, R. M., & Bjerkan, J. (2017). Sikkert nok? - En kvantitativ studie av holdninger til pasientsikkerhet blant ansatte i hjemmesykepleien. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 3(1), 6-17. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2017-01-03>

Olsen, R. M., & Bjerkan, J. (2017). Patient safety culture in Norwegian home health nursing: a cross-sectional study of healthcare provider's perceptions of the teamwork and safety climates. *Safety in health*, 3(1). <https://doi.org/10.1186/s40886-017-0066-5>

Solvoll, B., A., Devik, S., A., Løkken, B. & Moe, A. (2020). *Helsehjelp for eldre. Kunnskapsnotat i arbeidet med 'Leve hele livet'*. ISBN (digital utgave): 978-82-8340-100-4. www.omsorgsbiblioteket.no

Øfsti, R., Devik, S., A., Enmarker, I. & Olsen, R., M. (2020) 'Looking for deviations': Nurse observations of older patients with COPD in home nursing care. *Global Qualitative Nursing Research* 7(13):1-7 DOI: 10.1177/23333936209463

4. Trygghet for tjenester og støtte til pårørende

Andreassen, HK (2011): What does an e-mail address add? Doing health and technology at home. *Social science and medicine*, 72 (4), 521-528.

Andreassen, Hege Kristin; Dyb, K; May, C; Pope, CJ; Warth, LL (2018): Digitized patient - provider interaction: how does it matter? A qualitative meta-synthesis. *Social Science and Medicine*.

Andreassen, Hege Kristin (2019): Informasjonssystemer er fortellinger om pasienten. I: *Digitalisering i sykepleietjenesten – en arbeidshverdag i endring*. Cappelen Damm Akademisk ISBN 978-82-02-63264-9.

Andreassen, Hege Kristin; Lotherington, Ann Therese; Obstfelder, Aud (2019): IKT-arbeid i helse- og omsorgssektoren. I: *Velferdsteknologi: en ressursbok*. Cappelen Damm Akademisk 2019 ISBN 9788202536480. s. 153-172

Andfossen, Nina Beate. (2020) [Co-production between long-term care units and voluntary organisations in Norwegian municipalities: a theoretical discussion and empirical analysis](#). *Primary Health Care Research and Development*. vol. 21.

Andfossen, Nina Beate. (2019) [Ulike typer frivillige i omsorgstjenestene – samstemt innsats eller mangfold til besvær?](#). *Tidsskrift for velferdsforskning*. vol. 22 (1).

Andfossen, Nina Beate. (2016) [The potential for collaborative innovation between public services and volunteers in the long-term care sector. *The Innovation Journal - Public Sector Innovation Journal*. vol. 21 \(3\).](#)

Andfossen, Nina Beate; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2016) [Frivillig innsats i omsorgssektoren. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 2 \(1\).](#)

Bergh, Sverre; Michaelsen, Elin; Andfossen, Nina Beate; Lichtwarck, Bjørn; Selbæk, Geir; Kirkevold, Øyvind. (2021) [Bruk av alkohol og vanedannende legemidler hos eldre norske hjemmetjenestemottakere. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 7 \(3\).](#)

Bjerkmo, L., Helgesen, A. K., Larsen, T. A., & Blix, B. H. (2021). "Falling off the wagon": older adults' experiences of living with frailty in rural arctic communities. *International Journal of Circumpolar Health*, 80:1, 1-10. doi: <https://doi.org/10.1080/22423982.2021.1957569>

Bjerkmo, L., Helgesen, A. K., & Blix, B. H. (2022). Experiences of Being Significant Others to Older Adults with Frailty Living Alone in Rural Arctic Norway: A Qualitative Study. *Risk Management and Healthcare Policy*, 15, 1283-1292. doi: <https://doi.org/10.2147/RMHP.S367079>

Devik, S., A., Hellzen, O., & Enmarker, I. (2016). Bereaved family members' perspectives on suffering among older rural cancer patients in palliative home nursing care: A qualitative study. *European Journal of Cancer Care*. DOI: 10.1111/ecc.12609

Devik, S., A., Hellzen, O., Enmarker, I. (2015) «Picking up the pieces» - Meanings of receiving home nursing care when being old and living with advanced cancer in a rural area. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 10: 28382, <http://www.ijqhw.net/index.php/qhw/article/view/28382>

Devik, S., A., Enmarker, I. Wiik, G., B., Hellzen, O. (2013) Meanings of being old, living on one's own and suffering from incurable cancer in rural Norway. *European Journal of Oncology Nursing*, 17; 781-187.

Eliassen, M. (red) Med bidrag av: Ambugo, E., A., Andfossen, N., B., Cappelen, K., Dale, B., Devik, S., A., Fredwall, T., E., Hartviksen, T., Jacobsen, F., F., Kvaal, B., Løkken, B. I., Melby, L., Moe, A., Nilsen, E., R., Solstad, L., J., Solvoll, B-A., Strøm, B., S. & Sundsbø, A., O. (2021). *Kjerneområder i Leve hele livet-reformen. En oppsummering av kunnskap om frivillighet, pårørende, medvirkning og digital kompetanse*. Senter for omsorgsforskning. ISBN (digital utgave): 978-82-8340-121-9.

Hagen, Terje P.; Tingvold, Laila. (2018) [Planning future care services: Analyses of investments in Norwegian municipalities. *Scandinavian Journal of Public Health*. vol. 46 \(4\).](#)

Isaksen, Jørn; Paulsen, Kaia; Skarli, Jim; Stokke, Randi; Melby, Line. (2017) [Hvilke nytte har hjemmeboende med hjelpebehov for velferdsteknologi?. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 3 \(2\).](#)

Hartviksen, T. A., & Sjølie, B. M. (2017). *Hverdagsrehabilitering: kvalitetsforbedring i norske kommuner*. Cappelen Damm Akademisk.

Hartviksen, T. A., Sjolie, B. M., Aspfors, J., & Uhrenfeldt, L. (2018). Healthcare middle managers experiences developing leadership capacity and capability in a public funded learning network. *BMC health services research*, 18(1), 1-11.

Hartviksen, T. A., Aspfors, J., & Uhrenfeldt, L. (2019). Healthcare middle managers' experiences of developing capacity and capability: a systematic review and meta-synthesis. *BMC Health Services Research*, 19(1), 1-19.

Hartviksen, T. A., Aspfors, J., & Uhrenfeldt, L. (2020). Healthcare middle managers' capacity and capability to quality improvement. *Leadership in Health Services*, 33(3), 279-294.

Hartviksen, T. A. (2021). Healthcare middle managers' development of capacity and capability for leadership: the complex context experienced as a conflicting practice.

Krane, Martin Sollund (2021). *Helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen i Norge - Oppdatert kunnskapsoppsummering (2016-2021)*.

Lersveen, G., L. & Devik, S., A. (2021). Opplevelse av trygghet i hjemmebasert palliativ omsorg: pasienters og pårørendes perspektiv. *Tidsskrift for omsorgsforskning* DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2021-03-05>

Lorentzen, Håkon Wergeland; Tingvold, Laila. (2018) [Frivillig innsats: Hindre i omsorgssektoren](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 4 (2)

Lorentzen, Håkon Wergeland; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2018) [Sektorisering av frivillig innsats og avgrensning av omsorgsbegrepet](#). *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 4 (2).

Lorentzen, Håkon Wergeland; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2019) [Frivillige i omsorgssektoren – muligheter og barrierer](#). *Tidsskrift for velferdsforskning*. vol. 22 (1).

Malmedal, W., Steinsheim, G., Nordtug, B., Blindheim, K., Alnes, R. E., & Moe, A. (2020). How volunteers contribute to persons with dementia coping in everyday life. *Journal of multidisciplinary healthcare*, 13, 309. doi: 10.2147/JMDH.S241246

Moe, A., Alnes, R.E., Nordtug, B., Blindheim, K., Steinsheim, G. & Malmedal, W.K. (2021). Coping with Everyday Life for Home-Dwelling Persons with Dementia: A Qualitative Study. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*. vol. 2021 (14). <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/20551029211000954>

Nilsen, E. R., Hollister, B. A., Söderhamn, U., Dale, B. (2021). What matters to older adults? Exploring person-centred care during and after transitions between hospital and home. *Journal of Clinical Nursing*.

Nordtug, B., Malmedal, W. K., Alnes, R. E., Blindheim, K., Steinsheim, G., & Moe, A. (2021). Informal caregivers and persons with dementia's everyday life coping. *Health Psychology Open*, 8(1). <https://doi.org/10.1177/20551029211000954>

Rostad, Hanne Marie; Skinner, Marianne Sundlisæter; Wentzel-Larsen, Tore; Sogstad, Maren Kristine Raknes. (2021) [Sammenheng i kommunale helse- og omsorgstjenester – hvor mye flytter eldre mellom ulike tilbud i kommunen?. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 7 \(2\).](#)

Rostad, Hanne Marie; Skinner, Marianne Sundlisæter; Hellesø, Ragnhild; Sogstad, Maren Kristine Raknes. (2020) [Towards specialised and differentiated long-term care services: a cross-sectional study. *BMC Health Services Research*. vol. 20.](#)

Rostad, Hanne Marie; Stokke, Randi. (2021) [Integrating Welfare Technology in Long-term Care Services: Nationwide Cross-sectional Survey Study. *Journal of Medical Internet Research*. vol. 23 \(8\).](#)

Sjølie, B. M., Hartviksen, T. A., & Bondas, T. (2020). “Navigation to prioritizing the patient”–first-line nurse managers’ experiences of participating in a quality improvement collaborative. *BMC health services research*, 20(1), 1-13.

Skinner, Marianne Sundlisæter. (2018) [Frivillige aktiviteter i omsorgstjenestene: Omfang, typer og organisering. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 4 \(2\).](#)

Skinner, Marianne Sundlisæter; Sogstad, Maren Kristine Raknes; Tingvold, Laila. (2018) [Voluntary Work in the Norwegian long-term Care Sector: Complementing or substituting formal Services?. *European Journal of Social Work*. vol. 22 \(6\).](#)

Skinner, Marianne Sundlisæter; Lorentzen, Håkon Wergeland; Tingvold, Laila; Sortland, Oddrunn; Andfossen, Nina Beate; Jegermalm, Magnus. (2020) [Volunteers and informal carers’ contributions and collaboration with staff in Norwegian long-term care. *Journal of Aging & Social Policy*.](#)

Skinner, Marianne S.; Veenstra, Marijke; Sogstad, Maren. (2021) [Nurses' assessments of horizontal collaboration in municipal health and care services for older adults: A cross-sectional study. *Research in Nursing and Health*. vol. 44 \(4\).](#)

Skinner, Marianne Sundlisæter; Sogstad, Maren Kristine Raknes. (2022) [Social and gender differences in informal caregiving for sick, disabled or elderly persons: A cross-sectional study. *Sage Open Nursing*.](#)

Sogstad, Maren Kristine Raknes; Hellesø, Ragnhild; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2020) [The Development of a New Care Service Landscape in Norway. *Health Services Insights \(HSI Journal\)*. vol. 13.](#)

Sogstad, Maren Kristine Raknes; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2020) [Samhandling og informasjonsflyt når eldre flytter mellom ulike helse- og omsorgstilbud i kommunen. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 6 \(2\).](#)

Sogstad, Maren Kristine Raknes; Bergland, Astrid. (2021) [Sårbar sammenheng i helse- og omsorgstjenesten til eldre pasienter. *Tidsskrift for omsorgsforskning*. vol. 7](#)

Stokke, Randi. (2016) [The personal emergency response system as a technology innovation in primary health care services: An integrative review. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 18:e187 \(7\).](#)

Stokke, Randi. (2017) ["Maybe we should talk about it anyway": a qualitative study of understanding expectations and use of an established technology innovation in caring practices. *BMC Health Services Research*, vol. 17 \(1\).](#)

Stokke, Randi; Melby, Line; Isaksen, Jørn; Obstfelder, Aud; Andreassen, Hege. (2021) [A qualitative study of what care workers do to provide patient safety at home through telecare. *BMC Health Services Research*, vol. 21 \(1\).](#)

Stokke, Randi; Furnes, Merete; Vifladt, Anne; Odberg, Kristian Ringsby. (2020) [Pasientsikkerhet og velferdsteknologi – parhester i utakt. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, vol. 6 \(02\).](#)

Stokke, Randi; Hellesø, Ragnhild; Sogstad, Maren Kristine Raknes. (2019) [Hvorfor er det så vanskelig å integrere velferdsteknologi i omsorgstjenesten? –trygghetsalarmen som case. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, vol. 5 \(3\).](#)

Stokke, Randi. (2018) [Older people negotiating independence and safety in everyday life using technology: Qualitative study. *Journal of Medical Internet Research*, vol. 20 \(10\).](#)

Tingvold, Laila; Skinner, Marianne Sundlisæter. (2019) [Challenges in the coordination of volunteer activities in long-term care services. *International Journal of Care and Caring*, vol. 3 \(3\).](#)

Tingvold, Laila; Førland, Oddvar. (2021) [Does context matter? Voluntary work in long-term care. *Nordic Journal of Social Research*, vol. 12 \(1\).](#)

Tingvold, L. & Fagertun, A. (2022). Bilder av omsorg: tause normer for arbeid i flerkulturelle stabsfellesskap i norske sykehjem. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, vol. 8, nr. 2.

Tingvold, Laila; Olsvold, Nina. (2018) [Not just "sweet old ladies" - challenges in voluntary work in the long-term care services. *Nordic Journal of Social Research*, vol. 9 \(2018\).](#)

Veenstra, Marijke; Skinner, Marianne Sundlisæter; Sogstad, Maren Kristine Raknes. (2020) [A nation-wide cross-sectional study of variations in homecare nurses' assessments of informational continuity – the importance of horizontal collaboration and municipal context. *BMC Health Services Research*, vol. 20 \(464\).](#)

Wiik G.B., Devik S.A., Hellzen O. (2011) "Don't become a burden and don't complain": A case study of older persons suffering from incurable cancer and living alone in rural areas. *Nursing Reports*, Vol. 1; e3 p.7-14.